

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОНЦЕРТМЕЙСТЕРСЬКИЙ КЛАС

Спеціальність	025 Музичне мистецтво	
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	
Ступінь вищої освіти	Бакалавр	
Освітньо-професійна програма	Сольне інструментальне та вокальне виконавство	
Курс	1 – 4	
Семестр	1 – 8	
Обсяг дисципліни (години / кредити ЄКТС)	16 годин / 480 кредитів ЄКТС	
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)	Обов'язкова	
Мова викладання	Українська	
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Нікітська Євгенія Семенівна
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Професорка, Заслужена діячка мистецтв України
	Посада	Завідувачка кафедри концертмейстерської майстерності, професорка
	Профіль викладача, e-mail	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/concertmasters/Nikitska_2022.pdf yevheniia.nikitska@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Інюточкіна Ніна Валентинівна
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Кандидатка мистецтвознавства, доцентка
	Посада	Доцентка кафедри концертмейстерської майстерності
	Профіль викладача, e-mail	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/concertmasters/Injutochkina_2022.pdf nina.injutochkina@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Кондратьєва Тетяна Ігорівна
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Доцентка

	Посада	Доцентка кафедри концертмейстерської майстерності
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/concertmasters/Kondratjeva_2022.pdf tetiana.kondratieva@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Соляников Володимир Юрійович
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Доцент, Заслужений артист України
	Посада	Доцент кафедри концертмейстерської майстерності
	Профіль викладача, e-mail	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/concertmasters/Soljanikov_2022.pdf volodymyr.solianikov@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Підпорінова Катерина Вікторівна
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Кандидатка мистецтвознавства, доцентка
	Посада	Доцентка кафедри концертмейстерської майстерності
	Профіль викладача, e-mail	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/concertmasters/Pidporinova_2022.pdf kateryna.pidporinova@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Тарабанов Анатолій Петрович
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Доктор мистецтва
	Посада	Старший викладач кафедри концертмейстерської майстерності
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/concertmasters/Tarabanov_2022.pdf anatolii.tarabanov@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Потоцький Станіслав Геннадійович
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	-
	Посада	Викладач кафедри концертмейстерської майстерності
	Профіль викладача, e-mail	stanislav.pototskyi@num.kh.ua
Анотація	Навчальна дисципліна «Концертмейстерський клас» спрямована на формування, розвиток і вдосконалення ансамблевих навичок виконання фортепіанного супроводу піаністом у різних музичних (вокальних, інструментальних, хорових, диригентських, оперних) класах, охоплюючи як різностильову і багатожанрову виконавську специфіку, так і методико-педагогічний аспект професії концертмейстера.	
Мета дисципліни	Формування професійного концертмейстера – акомпаніатора, ансамбліста, партнера-артиста, викладача – відповідно до традицій української мистецької школи; виховання універсалізму творчої особистості через: засвоєння	

	стрижневих принципів ансамблевого виконання, розвиток практичних знань–умінь–навичок фортепіанного акомпанементу, розуміння паритетної ролі піаніста, практикум концертмейстерської роботи у всіх її різновидах і проявах (від поточної-навчальної до концертної-презентативної), вдосконалення вміння гри prima vista та транспонування, навичок швидкого жанрово-стильового виконавсько-інтерпретаційного аналізу.
Програмні результати навчання	<p>ПРН1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.</p> <p>ПРН2. Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого/хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів.</p> <p>ПРН3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.</p> <p>ПРН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.</p> <p>ПРН8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.</p> <p>ПРН10. Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.</p>
Загальні компетентності	<p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК12. Здатність працювати автономно.</p>
Фахові (спеціальні) компетентності	<p>СК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.</p> <p>СК2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.</p> <p>СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.</p> <p>СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.</p> <p>СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.</p> <p>СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.</p> <p>СК17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.</p> <p>СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.</p>
Зміст навчальної дисципліни	<i>Тема 1. Формування навичок читання з листа, транспонування,</i>

	<p>читання хорових партитур з ускладненням у залежності від курсу (I–IV курси).</p> <p><i>Тема 2.</i> Накопичення репертуару через опрацювання-виконання обов'язкових музичних зразків: арії, романси, пісні у затвердженому обсязі (I–IV курси).</p> <p><i>Тема 3.</i> Опанування базових засад фортепіанного супроводу, формування відповідного слухового контролю, спрямованого на жанрово-стильову специфіку, зокрема арії <i>da capo</i>, романси, пісні. Обов'язкова художня компонента – стиль бароко і класицизм (I–III курси).</p> <p><i>Тема 4.</i> Вдосконалення концертмейстерських навичок у нових жанрово-стильових умовах. Опера арія як особлива вокальна форма. Художня специфіка німецької Lied. Опанування національно-стильової специфіки французької музики. Інтерпретаційна свобода української музики – від минулого до сьогодення. Розширення художньої палітри виразових засобів фортепіанного супроводу (III–IV курси).</p> <p><i>Тема 5.</i> Формування навичок концертмейстерської роботи в оперному класі, знайомство зі специфікою роботи в оперному театрі, засвоєння алгоритмів вивчення оперних клавирів. Відпрацювання навичок самостійної роботи, розвиток творчо-інтерпретаційного ансамблевого мислення (III–IV курси).</p> <p><i>Тема 6.</i> Формування концертмейстерського універсалізму: від класичних канонів ораторіально-оперної спадщини до свободи самовираження різножанрової палітри вокально-інструментального мистецтва. Вдосконалення навичок самостійної роботи. Створення інтерпретаційного проекту (IV курс).</p>
Види занять	Індивідуальні заняття, самостійна робота.
Методи навчання	Словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда, вербалізація тощо); практичний метод (практичні заняття); наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); художньо-творчі методи (художнє вправлення, інтерпретаційне опрацювання, варіантна розробка, імпровізація); евристичні методи (індуктивний метод); самостійна робота (розв'язання завдань).
Форми та методи оцінювання	<p>Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Поточний контроль (60 балів): робота на індивідуальних заняттях; контрольний урок (прослуховування заліково-екзаменаційної програми); <i>1–2 курс:</i> залік з творів обов'язкового репертуару та читання з листа і транспонування; <i>3–4 курс:</i> залік з творів обов'язкового репертуару; академічний концерт згідно з програмними вимогами.</p> <p>Підсумковий семестровий контроль (40 балів): залік або екзамен (публічне виконання програми згідно репертуарних</p>

	<p>вимог і тематичного плану).</p> <p><i>1 та 2 курси.</i> Виконання довільної концертмейстерської програми згідно з програмними вимогами: класична арія / інструментальний твір (бароко, рококо, класицизм) та два різнохарактерні та різностильові романси* відповідного рівня складності.</p> <p>* Художніми еквівалентами романсів наразі виступають авторські обробки народних пісень та інструментальні твори переважно малих форм у всьому жанрово-стильовому їхньому розмаїтті.</p> <p><i>3 курс.</i> Виконання довільної концертмейстерської програми згідно з програмними вимогами. Розгорнута арія українського або зарубіжного композитора, німецька Lied, український солоспів. Концертмейстерський показ сцени з опери зарубіжного або українського композитора (як особливий вид концертмейстерської роботи) та виконання самостійно вивченого твору відповідного рівня складності.</p> <p><i>4 курс.</i> Виконання довільної концертмейстерської програми згідно з програмними вимогами, створення концертмейстерських проєктів. Концертне виконання розгорнутої оперної сцени підвищеного рівня складності з творчості українських або зарубіжних композиторів і самостійно вивченого твору, презентованого як власний інтерпретаційний проєкт. Підготовка та презентація творчого проєкту, що складається з розгорнутої класичної арії / інструментального твору підвищеного рівня складності та вокального циклу (або низки творів одного автора) українського або зарубіжного композитора.</p> <p>Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни й отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 20 балів.</p> <p>Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.</p>
<p>Особливості та політики дисципліни</p>	<p>Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки таким засобам, як: мобільний зв'язок, спілкування у месенджерах (Viber, Telegram, Messenger і т.ін.), освітні онлайн-сервіси Google Meet, Zoom і т.ін., листування електронною поштою.</p> <p>Від студентів очікується регулярне відвідування усіх видів занять згідно з розкладом.</p> <p>Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності (списування під час поточного та підсумкового контролю заборонено (в т.ч. з використанням гаджетів).</p> <p>В Університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.</p>

Рекомендовані джерела інформації

- Інюточкіна, Н. (2010). *Феномен піаніста-концертмейстера у вокально-інструментальному ансамблі (на прикладі австро-німецького вокального циклу XIX ст.)*. [Автореф. дис. канд. мистецтвознавства, Харківський держ. університет мистецтв ім. І.П.Котляревського].
- Молчанова, Т. (2021). *Самоосвітня діяльність піаніста-концертмейстера: теоретичний аспект*. Львів: Т. Тетюк.
- Молчанова, Т. (2022). Модель навчання концертмейстерства у музичних закладах фахової вищої освіти України. *Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство»*, 47, 67–73. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.47.2022.269566>
- Молчанова, Т. (2023). Формування компетентності майбутніх піаністів-концертмейстерів у контексті сучасних освітніх процесів і викликів. *Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство»*, 48, 71–78. DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1176.48.2023.282451>
- Концертмейстерська діяльність: історія, персоналії методика: науково-методичний збірник*. Одеса, 228–232. DOI: 10.32782/2224-0926-2024-spec
- Нікітська, Є. С., Савченко, Г. С. (2024). Концертне виконання опер у навчальному процесі: цілі, приклади, новації, перспективи. *Проблеми взаємодії мистецтв, педагогіки та теорії і практики освіти*, 70, 7–26. DOI: 10.34064/khnum1-70.01
- Нікітська, Є., Савченко, Г. (2022). Творчий проєкт кафедри концертмейстерської майстерності Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського: досвід виконавського та композиторського осмислення. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*, (64), 57–74.
- Оболенська, М. М. (2023). Контрольована антиципація як психологічна настанова піаніста-концертмейстера (на прикладі Сонати № 2 для скрипки і фортепіано М. Равеля). *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*, 66, 61–78. DOI: 10.34064/khnum1-6604
- Підпорінова, К. В. (2024). Формування художнього смаку як принцип мистецької освіти. У Н. Рябуха (Ред.), *Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку* (Ч. 2, с. 154–156). Харківська державна академія культури. https://drive.google.com/file/d/1Z0dxos-mTxo-SCGpsUhe_ltgERwzoYZ2/view?usp=drivesdk
- Підпорінова, К. (2023). Дистанційне навчання концертмейстера: синтез інновацій та традицій. *Scientific research in the modern world* (с. 446–451). Toronto: Perfect Publishing. <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/04/SCIENTIFIC-RESEARCH-IN-THE-MODERN-WORLD-6-8.04.23.pdf>
- Підпорінова, К. (2023). Цифрові технології у навчанні концертмейстера: практичний вимір. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*, 67,

	126–147. https://intermusic.kh.ua/vypusk67/problem_67_8_pidporinova.pdf Стребкова, Д. В., Науменко, І. В. (2021). Підготовка сучасного піаніста-концертмейстера в соціокультурному контексті. <i>Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми</i> , 59, 123–131. DOI: https://doi.org/10.31652/2412-1142-2021-59-123-131
--	--

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Концертмейстерський клас», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського 26 серпня 2024 року, протокол №1.